

1346

הדרת יסוד ל 32/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', כ"ח בשבט תשי"ז - 30.1.57 בשעה 08.30.

- השתתפו:
- א. ז. ביר - היו"ר
 - ב. מזניה
 - ג. איכילוב
 - ד. בגין
 - ה. בר-רב-האי
 - ו. הלל
 - ז. ורהטסיג
 - ח. יוניצ'סון
 - ט. ישעיהו
 - י. לוקר
 - יא. כסה
 - יב. ניצני
 - יג. טבה
 - יד. רוזנברג
 - יז. רובין
 - יח. רוקח

רוזמניט: פ. רוזן - שר המשפטים
א. ידן - משרה ליועץ המשפטי

סדר-היום: חוקי יסוד (הכנסת).

מאמץ מאמץ אוליכ ופנת האתנה אנלחה תבש
אקלפת בכישנול

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ז. ביר:

חוקי יסוד (הכנסת).

טעיה 27.

הטעיה מבוסס כך כדי לטבוע החלטה פזיזה.

ד. בר-רב-האי:

לגבי הצעה לפזר את הכנסת, נראה לי שרבע סמטפר
חברי הכנסת זה טעם סדי.

היו"ר ז. ביר:

ניטוח פיסקה (א) מינו נראה לי. אפשר
לפרש זאת כי הכנסת יכולה להחליט על התפזרותה

פ. בגין:

אך ורק ללי הצעת רבע סחברי הכנסת. הכוונה היא לקבוע כי הכנסת מתפזרת
רק לפי החלטתה היא. אח"כ יש בעיה כיצד טגיעה הכנסת לדיון ולהחלטה על
כך. לכן צריך לחלק את טעיה-קטן (א) לשני טעיפיה, בראשון לקבוע כי
הכנסת אינה מתפזרת לפני תום כהונתה אלא על פי החלטתה היא; ובשני
לקבוע כי שלושים סחברי הכנסת או הממשלה רשאים להגיש הצעה לפיזור
הכנסת לפני תום כהונתה.

לסעיה-קטן (ג). בדרך כלל אין לרחות הצבעה
לאחר שנתקיים דיון. הנוהג הקבוע צריך להיות כי מיד לאחר גמר הדיון
בערכת ההצבעה. אחרת הדבר משאיר רושם של התבטלויות בחדרי חדרים. ועלינו
לשים לב למירושים שיינתנו לכך בציבור. לכן אני מציע לסחוק את טעיה
קטן (ג). אם הצעה זו לא תתקבל, אהיה סוכן להציע, לפחות, שהדחיה תהיה
רק ל-24 שעות.

אני תומך בהצעת חבר הכנסת בגין לחלק
את סעיף-קטן (א) לשניים.

ב. אוניה:

אף לי נראה כי הסמך שנקבע פה להפטרות לאחייק
פיזור הכנסת אינו גדול. נראה לי כי שיקול הדעת הדרוש להקט איבור כזה
אינו דומה לשיקול הדעת הדרוש בשביל תביעה לכנס את הכנסת בזמן הפגרה.
אבל אינני עומד על כך.

אך נראה לי שחבר הכנסת בגין אינו צודק
בהערתו לסעיף (ג). אני בטוח על אלה החושבים שתקופת כהונה של ארבע
שנים לכנסת אינה מספיקה. אני הייתי מציע חמש שנים. בכל אופן, תקופת
כהונה קבועה לכנסת זהו ערך מסלמתי חשוב. ושיבויו, ראוי שייערך
בשני שלבים, בשלב של דיון ובשלב של עצם ההחלטה על הפיזור.

מדוע אני רואה חשיבות כה גדולה ביציבות
בתקופת כהונת הכנסת? הניטוח הראשון לכך הוא הצורך לשמור על יציבות
כלכלית. כל בחינת לכנסת יש בהן זעזוע כלכלי רציני מאוד. אינני מקבל
על עצמי לפטור את היציבות שהשגנו אותה ב-1955 התערעה אך ורק על-ידי
הקט של הבחינת. על כל פנים, היתה לו השפעה על כך.

הניטוח השני: מנחנו מדף עליה. עלינו להפטר
לאנשים גיבוש זעה ועדה בשאלות ציבוריות. וחלילה לנו כולנו טלהעמיד
מכשול בפני עוררים.

השקפת של שלושה ימים באופן מעשי אינה פוגעת
בהנחה הזאת האוטרת שאריך לקיים את כהונת הכנסת בשלמותה. אולם גם אני
מוכן לקצר את התקופה של שמונה ימים לטשה או חמישה ימים. אבל אריך
להיות סיניטום של זמן לשיקול דעת בוסף ולהיערכות מחדש.

ש. רונברג: אני מסכים לחוק את סעיף-קטן (ג). בדרך

כלל, השקות תהיה לפחות חמישה ימים: אם
הדיון ייגמר ביום ד', - עד יום ב' של השבוע שלאחר מכן, ואם
הדיון ייגמר ביום ב' - עד יום ב' של השבוע שלאחר מכן. אבל אינני
בגין מדוע דרוש שיקול דעת בוסף. בדרך כלל דיון כזה לא יהיה קצר,
והיה זמק לשיקול בתוך הדיון.

אם יש הצעת רגילה לסדר היום, מספיק רוב
רגיל כדי לאורידה מהפרק. פה שלושים חברי כנסת יוכלו לכפות על הכנסת
לקיים דיון. מדוע הפרוצדורה הסינוחלת לענין זה? בכלל, אפשר להגיע
לדיון על פיזור הכנסת על-ידי הצבעת אי-אמון לממשלה, במקרה שאי-
אפשר אח"כ להקים ממשלה אחרת. לכן אני מצדיף שתהיה בהוגה בענין זה
הפרוצדורה הרגילה.

ע. איכילוב: אני תומך בהצעת חבר הכנסת בגין לסעיף-

קטן (א). אני מציע שלא להקטין את מספר
חברי הכנסת שיכולים לדרוש זאת, כדי להבדיל בין הטקרה הזו לבין
הטקרה של דרישת כינוס הכנסת בזמן הפגרה. אלה הם שני דברים שונים.

אני מתנגד לשהות של שלושה ימים, וודאי -
לשהות של שמונה ימים. השהות לדיון ולשיקול היא לפני שהממשלה או
שלושים חברי הכנסת חותמים על בקשתם. יתכן שהיו על כך שיקולים שנטשכו
שבועות רבים. יסיגת הכנסת אשר נקראת לפטרה זו, היא למעשה מסמכת את
הדיונים אלה. ואפשר להחליט בה סיד עם תום הדיון. אלא שהשיקול במקרה
זה יכול להיות: להמשיך בטעם של חוסר יציבות, מצב אשר לפני כן חשבו
כי בגללו יש לפזר את הכנסת. ודבר זה אינו ראוי.

לכן אני מציע כי ההחלטה תתקבל לא יאוחר ממספר
למחרת סיום הדיון, ואז זה יוצא בשבת או בחג - ביום החול הראשון שלאחריו.

י. כסה:

אני מערער על כל הסעיף. אין אנחנו צריכים לקבוע בקונבנטינציה שלנו הלכה חדשה, אשר לפיה יכולה להיות אינציטטיבה לכיזור הכנסת. אין אנחנו דמוקרטיה המוסטת על שתי מפלגות. חיינו הפרלמנטאריים הרבה יותר מסובכים. כאשר ההתמודדות על השלטון היא בין שתי מפלגות, כפי שזה באנגליה ובאטריקה, יכול להיות הגיון להודעה כזאת, מפני שהמפלגה הנמצאת באופוזיציה היא אלטרנטיבה למפלגה הנמצאת בשלטון, והיא יכולה לטעון: המפלגה השלטת נכשלה, תנו לנו לקבל על עצמנו את האחריות.

אם נותנים אנחנו נשק כזה בידי סיעות, שליש או רבע, ודאי ישתטשו בו כפי ששתטשים בהצעות אי-אסון. בטשך השנה הזאת היו כבר בערך עשר הצעות אי-אסון. כטובן, הכנסת יכולה להחליט בטופו של דבר. אבל אין זה מסתפק. פירוש הדבר שרבע מחברי הכנסת יוכלו לבוא אל הכנסת בהצעה כזאת בכל שבוע או בכל חודש.

ס. בגין: ציבור כזה יכול לדרוש בחירות חדשות.

י. כסה:

לדעתי, - לא. הממשלה יכולה לדרוש זאת. כי הריכוח בענין זה אינו טוב. ואינני אוטר זאת מבחינה של קואליציה ואופוזיציה. וריכוח כזה מערער אצל העם את היחס למוסד העליון שלו. עלינו לחנך את העם ליציבות: נבחרה כנסת, יש ממשלה, צריך לתת להן אפשרות לעבוד ארבע-חמש שנים, ולא להביאן לדין בכל חודש. כי היום נדמה ל"חירות" שכדאי לה ללכת לבחירות, מחר זה נדמה למפלגה אחרת. האם זה יהיה דיון לגופו של הענין? ברוב המקרים יהיה זה תכסיס, כמו בהצעת אי-אסון. כי אנחנו מתייחסים באי-רציבות להצעת אי-אסון. הופכים את הענין לחוכא ומטלולא. הייתי מבין אילו היתה מופיעה הצעת אי-אסון אחת לשנה-שנתיים ובענין חשוב מאוד. אבל בצורה שהדבר נעשה היום, זה זלזול בכבוד הכנסת. בכל אופן, בטקרה של התנגדות לממשלה, הנשק של אי-אסון מטפיק. למה להוסיף עליו?

אני מערער על האפשרות שסיעות יוכלו לבוא אל הכנסת בהצעת כיזור. טובן שהרוב יכול להחליט על כך, בסופו של דבר. האם יציעו כי הסיעות יוכלו גם להחליט על פיזור? אבל אי-אסון לקבל את כל הסכניזם הזה. דבר אחר הוא במשך לממשלה. ממשלה פייצגת רוב. ואם היא באה אל הכנסת ומבקרת פיזור ממחר שאינה יכולה לנהל את המדינה - יש בכך הגיון.

ע. איכילוב: הרוב בממשלה אינו מוכרח להיות רוב בכנסת.

י. כסה:

הכנסת תצביע על כך. אבל אינני רוצה לתת לסייעות אפשרות להשתמש בתכסיס הזה. יכול להיות ממשלה הטציעים פיזור הכנסת יודעים כי לא יהיה לזה רוב, ואף הם אינם רוצים בזה. אלא הם משתמשים בזה בתור תכסיס.

ע. איכילוב:

לרוב בממשלה שהפך לסייעות מותר להשתמש בתכסיס כזה?

י. כסה:

עד עתה יכולה היתה הכנסת להתפזר על-פי החלטתה. היא עשתה זאת על-פי הצעת הממשלה.

י. רוטק:

לא. היתה לפני כן הצבעת אי-אסון בממשלה.

י. כסה:

אם ממשלה נופלת ואי-אסון להרכיב ממשלה חדשה, יש בכך הגיון. אבל אין לאפשר ל-25-30 חברי כנסת לעורר את הממשלה בכל יום, בכל שבוע, בכל חודש. אין זה לכבוד לכנסת. זה מערער את חיינו הפרלמנטאריים.

פ. רנון:

ההבדל בין השקפותיו של חבר הכנסת כסה ובין
מה שהוצע כאן, לדעתי, הוא רק בכך שלדעתו
חבר הכנסת כסה הכנסת יכולה להתפזר רק על-פי חוק ולא על-פי החלטה.

ס. בגין:

הצעת חוק יכול להגיש גם סיעות. חבר הכנסת
כסה רוצה שהצעת חוק כזה תוכל להיות מבטח
רק על-ידי הטמלה.

פ. רנון:

ברור שתמיד יכול כל חבר כנסת להציע חוק.

ד. בר-רב-האלי:

חבר הכנסת כסה אינו שולל את זכותה של הכנסת
להחליט על פיזור. הכוונה היא לטבוע עד
כסה שמפטר שימוש לרעה במשרות הזאת. החוק קובע כי אם יש למישהו
הצעה כזאת, הדבר לא יכול להיעשות כהפתעה לכנסת. דרושה לכך פרוצדורה
סיוחדת.

בכך שאין המסטר שלנו דושה למסטר של שתי
מפלגות. הצעה כזאת יכולה לבוא אבלנו כאשר יש מספר קואליציוני. אז יש
לה סיכוי להתקבל. ואז הטמלה עצמה תבוא בהצעה כזאת. יכול להיות מצב
שהטמלה עדין תתלבטת ובכנסת יש סיעות רציני החושב שצריך לשאול את העם.
בא הסעיף הזה ומוטר: לאט לאט לכנסת. הכוונה היא שלא לעשות את הדבר
בפזיזות. ואינני עומד על פרטים. זה יכול להיות משלושה עד חמישה ימים.

י. כסה:

אבל לפי הסעיף הזה יוכל לעשות זאת סיעות
בניגוד לרצונה של הטמלה. יוכל לעשות זאת
שליש מחברי הכנסת, שאינם בטמלה.

ד. בר-רב-האלי:

אז לא יהיה להצעה רוב. וכל זמן שאין לה רוב,
אין זה איכפת. אבל אני רואה את שתי ההפסקות
כהכרחיות.

ז. ורהפטיג:

הערת שר המשפטים בותן את הטפתה לפתרון הבעיה.
היה מקום לזיכוח הזה לו היה דרוש רוב
קווליטטיבי לזיכוי החוקים שלנו. היות ואפשר לשנות חוק כזה ברוב
רגיל, כמו כל חוק, הויכוח נטב רק על הפרוצדורה ולא לגופו של ענין. כי
לגופו של ענין הרוב בכנסת יכול לעשות כדונו.

יתכן כי הסעיף יתפרש כזיטצום יזמת החקיקה
של חבר הכנסת היחיד. יתכן כי יגידו שבענין זה אין לו יזמה, אלא רק
לשלושים חברי כנסת. אבל היחיד יוכל להציע שינוי של הסעיף הזה, הקובע
את ההוראה הזאת. ואז אין טעם להגבלה הזאת לרבע של חברי הכנסת.

ש. יוניצ'סון:

אבל במקרה של הצעה רגילה מתקיים דיון על
חטישה רגעים, בטגרת של הצעה לסדר-היום.

ז. ורהפטיג:

הולי יש מקום לקבוע כי פיזור הכנסת ייעשה
על-ידי חוק. אבל אין טעם להבחין בין הטמלה
ובין סיעות בכנסת. אין זה נכון שלטמלה יש תמיד רוב בכנסת. בכל
ההגבלות האלה יש רק טעם אחד: להאוג לכך שהחלטה בענין זה לא תהיה פזיזה.

ס. טסנה:

חברי הכנסת כסה ורהפטיג עירבבו את הפרוצדורה
של הצעת אי-אמון עם הפרוצדורה של פיזור הכנסת.
הצעת אי-אמון באה כאשר היחס לטמלה בתוך הפרלמנט נשתנה, ויתכן שאין
לממשלה רוב בכנסת. במקרה זה סיווג על היחס בין הטמלה ובין הכנסת. במקרה

ט. סנה :

של פיזור הכנסת לפני תום כהונתה, הטובר היחס אשר, בין הכנסת ובין העם.
הכוונה היא להוכיח כי היחס אל הכנסת השתנה בעט. הבחירות היו על נקודה
טרכזית טטרייטת, ובינתיים התעוררה שאלה שלג היתה קייטת כאשר היו בבחירות.
יכול טישהו להניח שיחסי הכוחות לנוכח הבעיה הזאת השתנו לגטרי. בהצעה
לפזר את הכנסת הכוונה היא לבחון טחדט את היחס של העם לפרלטנט. לכן
יש הבדל בין אי-אטון ובין פיזור. אי-אטון נטצא בטיטור טבין הטטשלה
והפרלטנט. פיזור הכנסת נטצא בטיטור טבין הכנסת והעם. טטובן, זה להלכה.

הזכות להציע פיזור הכנסת צריכה להינתן
טטובן, לט ולה, טפני שהיא יכולה לבוא בהצעת חוק, או בהצעת טדי ניות,
אשר טין לה רוב בפרלטנט, אבל היא חוטבת טיש לה טטיכה בעט. היא יכולה
לדרוש טתינתן לה הטפטרות לפנות לעט.

אבל הזכות הזאת צריכה להינתן גט לחברי הכנסת.
יכול להיות טצב שהאופוזיציה וכן חלק טהקואליציה טטוכנעים טיחסי הכוחות
בעט נשתנו, ונוזר רוב לא-טטטלי הטבור טאט יפנו לעט, ייבחר פרלטנט
בעל דטות אחרת.

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת כטה שדוקא בטיטה
של ריבוי טפלגות הדבר חשוב. באנגליה, כטיט דק טתי טפלגות, דק הטפלגה
הטלטת יכולה לחליט על פיזור הפרלטנט. טם לטיעוט טין תקווה להטיג
רוב בפרלטנט. פה יש אטטרות טאל הטיעוט יצטרף חלק טהקואליציה.

י. כטה : אט יש טצב כזה, הטטשלה נוטלת.

ט. סנה : טין זה עבין של הפלת טטשלה אלא של טיבוי
פני הטלטנט. אלא טכונן טצריך לטנוע טיטוט
לרעה בזכות הזאת. צריך לטנוע את הטפטרות טחבר אחר של הכנסת יוכל
להציע זאת בכל טנוע. אט זאת צריך להגביל. אבל הניטוח של הטעיף נכון
בעיקרון. נלטד טן הפרקטיקה: 25 חברי כנסת יכולים לקרוא לכיבוס הכנסת
בזמן הפגרה. כטה פעטיה הטתטשו בכך?

ט. בגין : פעט אחת, רטז הטטשלה הטכטיטה.

ט. סנה : זה טרעה טהגבלה כזאת טנועת טיטוש לרעה.
אט חכר הכנסת כטה חוקר שהיה טיטוש טופרוז
בהצעות אי-אטון, אני חושב טאט היו הצעות אי-אטון בגלל פתיחת הטלחטה
או בגלל טטיבה, אלה הם דבריט חשובים ביותר, וטין זה טיטוש לרעה. טין
זה נכון טעוטי חוכא וטטלול טהצעות לסדר-היום. הטגבלה שהצעה לפיזור
הכנסת יכולה לבוא טצד רבע טחברי הכנסת, הדבר יטנוע קלות-דעת. אז אי-אטטר
יהיה לעשות זאת בכל טנוע. וטט אטטר יהיה, הרי דק בטטגרת של הצעה לסדר-היום
הטוטרת לשנות את הטעיף הזה בחוק הכנסת.

ט. בגין : אף אני חוטב טיש להבחין בין ההצעה להציע אי-
טטון ובין ההצעה לפזר את הכנסת. וטין זה עבין
הלכתי אלא טעטי.

חבר הכנסת טנה לא צדק בטוטרו טטיטיט הצעה
לאי-אטון דק כאשר יש יטוד להטערה טנשתנו יחסי הכוחות בכנסת. אטחנו
נכנסנו לאי-הטבה של טהות ההצעה לאי-אטון בגלל טטה. לקחנו זאת טטט טהפרלטנט
הצדפתי וטנחנו טטטטיט בו לפי טהותו בפרלטנט הבריטי. בפרלטנט הבריטי
לעטיט רחוקות יש Motion of censure לטטלה. אבל טין זה אי-אטון
האופוזיציה טציעה Motion of censure לטטשלה בטקרה טהיה
רוצה לתת לה נזיפה חטורה. היו פעטיט טזה בעטה בפרלטנט הבריטי שלוש פעטיט
ביום. האופוזיציה ידעה כי טין טוט סיכוי טזה יתקבל, אבל על-ידי כך
היא הפנתה את טטוטת לב הציבור. אט באור זה נראה את הדכריט, הרי לא זו
בלבד טטין לאטד כי הצעה לסדר-היום טככה אצלנו לחוכא וטטלולא, אלא טטנחנו

ט. בגין :

טבליגים הרבה יותר ממסר גפרלטנס הבריטי.

הבה נשנה את השם.

ב. אזוביה :

לא צריכים לשנות את השם. השם אינו חשוב.
חשובה המהות.

ט. בגין :

בפרלטנס הצרפתי המצב אחר. שם הממשלה לעתים
קרובות דורשת הצבעת מסון, כדי להכריח את הפרלטנס להצביע אתה בענין
מסויים. צריך להבחין בין שני הדברים.

לפעמים הצעה לתי-מסון הנראית כקיינסור
יכולה להביא בתוצאתה נפילת הממשלה, כפי שזה קרה בכנסת השנייה, טבלי
שידענו על כך מראש. אבל אין זה טשחק. זהו טשחק פרלטנסרי במובן הטקטני.
להפנות את המוח לב הציבור, ולפעמים - גם להביא לשינוי יחסי הכוחות
הפרלטנסאריים.

איש אינו מעוניין בפיוזור הכנסת לפני תום כהונתה.
יציבות בכנסת הכנסת היא דבר טועיל מאוד. אבל צריך גם לקחת בחשבון כי
בתקופה שלנו ארבע שנים הן זמן לא קצר. בארה"ב המצב לגמרי אחר. שם יש
עתים לכל, והדברים קבועים בקונסטיטוציה. אי-אפשר שם לשנות תאריך אלא
ברוב מסוים. עם הציבור נקרא לבחור גפרלטנס כל שנתיים. באנגליה, לעומת
זאת, יש תמיד בחירות-משנה בתוך תקופת הכנסה של הפרלטנס.

שם את היציבות מסמלת האדמיניסטרציה. אצלנו
זה אחרת.

י. כסה :

אבל ניתנת אפשרות לדעת-הקהל להגיע לביטוי.

ט. בגין :

כולנו מסכימים כי הכנסת תבחר לארבע שנים.
אבל בתוך ארבע השנים יכולים לחול שינויים יסודיים ביותר בדעת הקהל.
האם יש פטול בכך שמישהו יביע דעה כי אולי הגיע הזמן לקרוא את העם להביע
שנית את עמדתו? אולי נשתמש משהו יסודי בינתיים? אולי תוך המפלגות
חלו שינויים? הפרלטנס הבריטי לעתים רחוקות יושב חמש שנים. בדרך כלל
לפרלטנס מתפזר לפני תום כהונתו הרגילה. היה מקרה שהוא ישב גם תשע שנים,
בזמן טלחמת העולם השנייה. ה"לייבור", למשל, הגיע למסקנה כי המנדט שלו
עדין אינו בטוח והוא רצה לבחון אותו מחדש, ובכשל.

העיקר הוא שהכנסת מתפזרת רק על פי החלטתה.
ולזאת הסכים כזה. באנגליה, להלכה, הסלך יכול לפזר את הפרלטנס. יש
טרינות בהן הנשיא יכול לפזר את הפרלטנס. בוועדת החוקה של הכנסת
הראשונה שקלנו את האפשרות הזאת. אולם היום אנחנו בדעה כי הכנסת עצמה
צריכה להחליט על פיזור, והשאלה היא רק מי ייזום את ההחלטה. מסוין שהחלטה
היא בידי הרוב. אבל חבר הכנסת כסה אומר כי ליזום יכולה רק הממשלה. מה
המסר הציבורי בהצעה הזאת? האם מישהו אחרי אינו יכול להגיד: רבותי, חל
שינוי יסודי בדעת הקהל, הבה נבחן זאת? זה כל כך לגיטימי.

י. כסה :

אני אומר כי אם יש בכנסת רוב בעד פיזור, הרוב
מגיע לביטוי. אבל אני מתנגד לכך שמייעוט יביא
מותנו לבחינת הדבר הזה בכל פעם שירצה בכך.

ט. בגין :

נקח מקרה שהובע אי-מסון לממשלה. היא מטשיכה
לכהן, כל עוד אין ממשלה אחרת. אבל אין לה
רוב בכנסת. לפי הצעתך היא יכולה להציע לפזר את הכנסת. וזאת אם כי הרוב
יוכל לרחות זאת. ז"א כשאתה אומר "הממשלה", אתה אומר: מפלגה מסויימת.

ועדת החוקה, חוק וספט
בשנתה כועדת ששה לחוקי-יסוד
30.1.57
חוקי-יסוד (הכנסת):

ס. בגין:

האם זה הגיוני? אני חושב שזה עומד בניגוד לכל הגיון.

הריכוח יהיה כגון הרכיח כי ההפסקה של שלושה-
המיליון יהיה לטובת הענין. אם יתברר בו יכוח כי הרוב התנגד
לפיזור הכנסת, ליש מה לדחות את ההצבעה. ואם יתברר כי הרוב בעד
פיזור הכנסת, ואנחנו נעמיד מספר ימים ל"שיקול", ואם כתוצאה
מכך, על-ידי קונסטיטוציות, יתברר כי הרוב שינה את דעתו, הדבר
יוריד את כבוד הכנסת.

על כן אני מציע לו לחזק את הפסוק האחרון,
או לכתוב: "למחרת היום תהיה ההצבעה".

י. רוקח:

אני חושב שמדבע שניה זוהי תקופה ארוכה מדי. אני
מקץ עליה. בין בחירות לבחירות עולה מספר הבחורים
ב-30%, זוהי תקופה ארוכה מדי שבה חלק רציני של האוכלוסיה
אינו יכול להביע את דעתו. יש מקומות בהם בחירות-אשנה סרבות על
הסבב בין בחירות לבחירות.

חברי הכנסת כמה וורהפטיג טוענים בממשלה
יש התרופצות לא פחות מאשר בכנסת. ויש גם טקס ומסכר. אם דוחים
את ההצבעה לטובע, ודאי שהצורפים השונים יסתדרו ביניהם.

י. כהנא:

יהיה זה מסון גדול

י. רוקח:

מפלגתך התרגלה לשלוט מסייעים. ואני רוצה שיהיה
מבחן לעתים קרובות יותר. אם נותנים לממשלה להחליט
על כך, בממשלה יש רוב שאינו רוב בכנסת, ולפעמים יושבים בה גם
חברים שאינם חברי כנסת.

אני מציע שרבע מחברי הכנסת יוכל לדרוש דיון
על פיזור הכנסת ושההצבעה על כך תהיה סיד עם גמר הדיון.

בשנויין, לפיכך, בערכות בחירות כל יום,
וכמשאל-עם בערך בכל יום ראשון. והדברים נעשים במעלות רציניות
מבוד. אין זה נורא אם אצלנו יהיה המבחן אחת לשלוש שנים. לדעת,
זה הגיוני.

ע. רוזנברג:

באנגליה קובע את הדבר להלכה המלך, ולמעשה -
המפלגה השלטת, ראש הממשלה. גם אצלנו הרוב
הוא המחליט. אלו שאצלנו במקום שתי מפלגות יש מפלגות רבות.
ואז נשאלת השאלה מדוע צריך לאפשר רק לממשלה להציע זאת?
באנגליה המפלגה השלטת יכולה לקבוע זאת, ויש בכך טעם לא-הוגן.
בניה שממשלה עשתה טעם חיוני, וקבלה את אהדת העם כולו.
היא יכולה ללכת לבחירות לאחר המעשה, ולנצל את האהדה שרכשה.
בכל זאת, מאחר שיש שם רק שתי מפלגות, זה מתקבל על הדעת. אצלנו
המפלגה השלטת בממשלה, אין לה רוב בכנסת. והיא יכולה לנצל
הזדמנות נוחה לה לשם בחירות. אני אומר כי אין אנחנו צריכים
לאפשר את זאת. יכולים להגיד לי כי במקרה כזה הרוב בכנסת ידחה
זאת. אבל בדיוק אותה טענה אפשר לטעון לגבי דרישה של רבע מחברי
הכנסת. בשני המקרים זה דע עם מאפיינים לדרישה לעלות לדיון.

עד היום אני זוכר רק מקרה אחד, שחבר הכנסת בר-
יהודה הציע בכנסת הקודמת פיזור הכנסת. בעצם, גם עכשיו יכול לעשות

ט. רלוונברג :

זאת, ומדוע? מדוע אין מטמטיקה לרעה בפרוצדורה של הצעת מי-מסון?
זה ענין של נחירות. חבר הכנסת בגין ציין בנאומו אחד כי כדאי היה
ללכת לבחירות. אני חושב שהתגובה על כך בקהל שלו הייתה גרועה טאה.
הקהל אינו מקבל בנחת הצעה כזאת. ואף אחד לא יציע זאת מתוך קלות
דעת. לכן אני אומר כי צריך להשאיר את הפרוצדורה הרגילה גם לגבי
התקרה הזו. כל זמן שהיתה פרוצדורה רגילה, לא הטמטשו לרעה באפשרות
הזאת. אם תהיה לכך פרוצדורה מיוחדת, יתכן שיטמטשו בכך.

צדק חבר הכנסת ורהפטיג באומרו כי אפשר על-ידי
הצעת-חוק לשנות את הסעיף הזה, הקובע פרוצדורה מיוחדת להצעה לפיזור
הכנסת.

אם יהיה רוב להצעה לפזר את הכנסת, הדבר יתקבל,
יהיה דיון, ומטפיקה הצעה במסגרת של חמש דקות. אם אין להצעה רוב,
אינני רוצה לקבוע לכך פרוצדורה מיוחדת.

ב. מזניה :

דברי שר המשפטים הבהירו את הבעיה. כל חבר
הכנסת יכול להציע הצעת חוק לפיזור הכנסת. לדעתי,
עלינו לכתוב כי הכנסת תתפזר על-פי חוק ורק על-פי חוק, ולהשאיר
בענין זה את המצב הקיים.

המדובר אינו בחסכון בזמן של ויכוח אלא בבדיקה
קודמת של הענין. אם יש רוב בעד זה, הענין יועלה לסדר היום בפרוצדורה
הרגילה, ויהיה עליו דיון לפי הפרוצדורה הרגילה.

אם נכתוב מה שכתוב בסעיף הזה, הפרוצדורה של פיזור
הכנסת על-פי חוק היא בלתי נספעת. קודם כל, אינני סבור שיש סתירה
בין חוק המעבר האומר כי הכנסת יכולה להתפזר על פי החלטתה, ובין
התפזרות על פי חוק. אם יש לכנסת זכות להתפזר על-פי החלטה, אין שום
ספק שהיא יכולה להתפזר על-פי חוק. אבל אם ננסח זאת כך, החבר
המביע פיזור הכנסת יזהר וליתר בטחון יציע חוק האומר כי הכנסת
תתפזר.

כלומר, הבעיה אינה באשר להחלטה הטופית אלא באשר
לפרוצדורה של היזמה. הברירה העומדת בפנינו היא פיזור הכנסת או גם
על-פי החלטה וגם על-פי חוק או רק על-פי חוק, ואני אומר: רק על-פי
חוק.

פ. רוזן :

אני מבין שהויכוח בענין זה עוד ימשך, אבל אני
רוצה להעיר שתי הערות.

המצב החוקי היום נקבע לפי חוק המעבר לכנסת
השניה, שם נאמר כי תקופת כהונתה של הכנסת תהיה ארבע שנים טיום
כיבוסה. ויש שם מקום אחד בו נאמר "תקופת כהונתה הסדירה של הכנסת
תהיה ארבע שנים טיום כיבוסה". זהו הרמז היחיד בחוק במעבר
ובחוק הקונבנטינלי שלנו בכלל, לכך שיכולה להיות התפזרות של
הכנסת. אנחנו יצאנו מהנחה במסללה, וזה גם בתקבל בכנסת, כי הכנסת
חושפית להחליט בכל רגע כפי שתמצא לנכון, על-ידי חקיקת חוק.
אם לקיים את המצב הזה גם בעתיד, צריך אולי להוסיף בסעיף זה את
המלה "סדירה", או להבהיר זאת ולאמר "הכנסת יכולה להתפזר על-פי
חוק".

ידוע לכה כי המילה בתור מסללה לא קבעה עמדה לחוק
הזה. אני מצדי יכול לקבל את החוק במסגרת שהוצעה כאן. זה גם נעשה
בעזרת מסרד המשפטים. אבל יש טעם בהפסקה של שמונה ימים. מכיון שיש
ענין בכך שאם הכנסת תחליט להתפזר, היא תחליט על כך בהרכבה הטלא
ביותר. יתכן שיהיו אנשים בחו"ל, וכדאי שתהיה להם שהות לחזור.

פ. רונן : אבי טתאר לי שהחלטה כזאת יכולה להתקבל רק באחד
הכנסים הקבועים של הכנסת, ולא בכנס שלא טן הטנין,
באגדה. אבי חויב שהדבר חטר כאן, וצריך לכתוב זאת.

י. כסה : אם צריך יהיה לעשות זאת בהצעת חוק, יש לזה
פרוצדורה טיוחדת.

פ. רונן : אין לחשוש מזה. זה יכול להיות חוק קצר שיאסר
כי הכנסת טתפזרת ביום זה וזה. חוק כזה יכול
להתקבל בכנסת תוך כסה יטים. אין בכך קושי.

קצת טוזרה בעיני עטדה של טיעת חירות בענין זה.
הם הציעו בזמנו כי אם תוך תקופה טטו ייטת לא תורכב טטטלה, הטסקנה
האגיונית טכך צריכה להיות פיוזר הכנסת. בטטלה אטנוט אין החלטה
בענין זה, אבל שקלנו את ההצעה הזאת האוסרת כי נטיא הטדינה,
אט הרכבת הטטטלה לא תוצט לפועל תוך תקופה טתקבלת על הדעת, יוכל
לכזר את הכנסת. בכל אופן, יש לשקול את הבעיה הזאת בקשר עם
הטעיק הזה.

- - - - -

ב. אזניה : בזמנו הקיטונו ועדת טשנה לנוטח חדש לפקודת
הפרטנות, וחבר הכנסת בגין הוא יו"ר ועדת הטשנה.
טכיון שהוא עומד לצאת לחו"ל, החלטנו לבקט טאת ועדת החוקה, חוק
וטשפט להטיל על חבר הכנסת שופטן לנהל את הוועדה הזאת בהעדרו של
טר בגין.

הוחלט : הצעת ח"כ אזניה כי בהעדרו של טר בגין
יעטוד בראט ועדת הטשנה לנוטח חדש ח"כ
שופטן -
ב ת ק ב ל ה.

היטיבה בנעלה בטעה 11.00.